EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 21.9.2005
KOM(2005) 313 lopullinen

-

KOMISSION TIEDONANTO
EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

terroristien värväystoiminnasta: väkivaltaisen radikalisoitumisen syihin puuttuminen

1. Johdanto

Väkivaltainen radikalisoituminen tarkoittaa sitä, että ihmiset omaksuvat mielipiteitä, näkemyksiä ja ajatuksia, jotka saattavat johtaa terrorismin torjumisesta tehdyn puitepäätöksen[1] 1 artiklassa tarkoitettuihin terroritekoihin. Viimeaikaiset terrori-iskut Lontoossa heinäkuussa 2005 ja Madridissa maaliskuussa 2004 ovat korostaneet tarvetta puuttua väkivaltaisiin ääriliikkeisiin osana laajamittaisia toimia terrorismin ehkäisemiseksi.

Terrorismin torjuminen sen kaikissa muodoissa, riippumatta siitä, mitä tarkoitusperiä tai ”ihanteita” sen avulla väitetään ajettavan, edellyttää taistelua myös ideologisella tasolla, sillä terroristit pyrkivät horjuttamaan jopa Euroopan unionin perusperiaatteita. Euroopan historiassa on nähty monenlaisia terroristiliikkeitä, mutta tätä nykyä suurin uhka liittyy terrorismiin, jonka taustavoimana on vääristynyt islamin tulkinta. Kaikkien väkivaltaisten ääriliikkeiden taustalla on kuitenkin suurelta osin samankaltaisia motiiveja, ja tässä tiedonannossa ehdotetut keinot sopivat yhtä hyvin niiden kaikkien torjumiseen riippumatta siitä, onko taustalla kansalliskiihko, anarkia, separatismi vai äärivasemmistolaisuus tai äärioikeistolaisuus.

Euroopan unioni vastustaa väkivaltaa ja vihaa eikä tule koskaan hyväksymään minkäänlaista rasismia tai muukalaisvihaa mitään uskontoa tai kansanryhmää kohtaan[2]. Kuten Euroopan unionin perusoikeuskirjassa[3] todetaan, unionin perustana ovat ihmisarvon, vapauden, yhdenvertaisuuden ja yhteisvastuun jakamattomat ja yleismaailmalliset arvot, ja unioni rakentuu kansanvallan ja oikeusvaltion periaatteille. On tärkeää säilyttää tasapaino eri perusoikeuksien kesken. Tämä koskee erityisesti oikeutta elämään ja toisaalta oikeutta sananvapauteen ja yksityisyyden suojaan. Euroopan on edelleen edistettävä ihmisoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamista. Minkäänlaista relativismia perusoikeuksien suhteen ei pidä hyväksyä. Terrorismi on yksi vakavimpia perusoikeuksiin kohdistuvia hyökkäyksiä, ja siksi kaikki argumentit, joilla koetetaan puolustella väkivallantekoja monimuotoisuuden ilmentyminä, on torjuttava ehdoitta.

Kiinnostus tähän aiheeseen on viime vuosina lisääntynyt. Kyseessä on erittäin monitahoinen ongelma, johon ei ole helppoja vastauksia. Siihen puuttuminen vaatii varovaista ja huolellisesti suunniteltua toimintaa. Tässä tiedonannossa komissio esittelee tällä alalla tekemäänsä työtä ja ehdottaa eri vaihtoehtoja, joiden avulla sen toimivallan piiriin kuuluvia toimia voitaisiin eri aloilla kohdistaa tehokkaammin ongelman ratkaisemiseen. Tiedonannon liitteessä esitetään alustava analyysi tekijöistä, jotka saattavat vaikuttaa väkivaltaiseen radikalisoitumiseen ja terroristien värväystoimintaan. Ilmiötä on ehdottomasti syytä tutkia ja analysoida

---

[1] Neuvoston puitepäätös 2002/475/YOS, tehty 13 päivänä kesäkuuta 2002, terrorismin torjumisesta. Puitepäätöksen 1 artiklassa säädetään, että kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta terrorismirikoksina pidettäisiin yhdeksää kansallisessa laissa rikoksiksi määriteltyä tahallista tekoa, jotka luonteensa tai asiayhteytensä vuoksi voivat aiheuttaa vakavaa haittaa jollekin maalle tai kansainväliselle järjestölle, silloin kun tekijä tekee ne tarkoituksenaan pelotella vakavasti väestöä, tai pakottaa aiheettomasti viranomaiset tai kansainvälinen järjestö johonkin tekoon tai pidättymään jostakin teosta, tai horjuttaa vakavasti jonkin maan tai kansainvälisen järjestön poliittisia, perustuslaillisia, taloudellisia tai sosiaalisia perusrakenteita tai tuhota ne.

[2] Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 13 artikla, neuvoston direktiivi 2000/43/EY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2000, rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta (EYVL L 180, 19.7.2000, s. 22), ja neuvoston direktiivi 2000/78/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista (EYVL L 303, 2.12.2000, s. 16).

[3] Euroopan unionin perusoikeuskirja - EYVL C 364, 7.12.2000.

syvällisemmin.

Tämä tiedonanto on Haagin ohjelmassa[4] esitetyn vaatimuksen mukaisesti komission alustava panos EU:n pitkän aikavälin strategiaan (joka neuvoston on määrä esittää vuoden 2005 lopussa). Strategian tarkoituksena on puuttua radikalisoitumisen ja terroristien värväystoiminnan taustalla vaikuttaviin tekijöihin. Tässä tiedonannossa esitellyt toimet ja suositukset edustavat sekä pehmeitä toimenpiteitä, joista esimerkkinä voidaan mainita nuorisolle tarkoitettu kulttuurivaihto, että kovia toimenpiteitä, joita edustaa terrorismiin kiihottavien satelliittilähetysten kieltäminen. Niillä on tarkoitus täydentää ja tukea nykyisiä kansallisia toimenpiteitä. Komissio uskoo, että koska EU:n toiminnasta useilla eri aloilla voi olla apua väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisemisessä, sillä on hyvät edellytykset koota yhteen jäsenvaltioiden tästä aiheesta keräämää asiantuntemusta ja levittää sitä edelleen koko unionin tasolla.

Tässä tiedonannossa ei ole tarkoitus käsitellä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston perusteella tehtyjä rikosoikeuteen liittyviä aloitteita, joita ovat esimerkiksi terrorismin torjunnasta tehty puitepäätös tai vielä käsiteltävänä oleva ehdotus puitepäätökseksi rasismin ja muukalaisvihan vastaisesta toiminnasta. Komissio kehottaa neuvostoa hyväksymään kyseisen ehdotuksen, jonka tavoitteena on varmistaa, että rasismiin ja muukalaisvihamielisyyteen liittyvät tahalliset teot, kuten yllyttäminen väkivaltaan tai vihaan, julkiset loukkaukset, rasismin ja muukalaisvihan suvaitseminen ja rasistisiin tai muukalaisvihamielisiin ryhmittymiin osallistuminen, määritellään jäsenvaltioissa rikoksiksi[5].

2. Väkivaltaisen radikalisoitumisen torjumiseen tähtäävien yhteisön politiikkojen lujittaminen

Komissio katsoo, että väkivaltaista radikalisoitumista koskevan eurooppalaisen strategian kehittäminen ja täytäntöönpano edellyttävät jatkuvaa toimintaa. Tässä tiedonannossa ehdotetut lyhyen ja pitkän aikavälin toimenpiteet eivät kata kaikkia mahdollisia tilanteita. Myöhemmin, kun aiheesta saadaan lisää tietoa, voidaan tehdä myös muita toimenpide-ehdotuksia.

Keskeiset alat, joilla toimia olisi toteutettava välittömästi, ovat sähköiset tiedotusvälineet, Internet, koulutus, nuorten osallistuminen, työllisyys, sosiaaliseen syrjäytymiseen ja kotoutumiseen liittyvät kysymykset, yhdenvertaiset mahdollisuudet ja syrjinnän ehkäiseminen sekä kulttuurien välinen vuoropuhelu. Jotta väkivaltaisesta radikalisoitumisesta saataisiin enemmän tietoa, komissio tukee lisäksi laajemman analyysin laatimista tästä aiheesta. Sen avulla tulevia toimia voidaan suunnitella paremmin. Myös ulkosuhdepolitiikka on tämän tulevan EU:n strategian keskeinen osa-alue.

2.1. Sähköiset tiedotusvälineet

Komissio on juuri tehnyt rahoituspäätöksen ensimmäisestä terrorismintorjuntaa koskevasta pilottihankkeesta[6] (jäljempänä 'rahoituspäätös'). Päätöksen mukaisesti komissio järjestää lähiaikoina konferenssin, jossa käsitellään tiedotusvälineiden roolia väkivaltaisen radikalisoitumisen ja terrorismin yhteydessä.

---

[4] Haagin ohjelma: Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden lujittaminen Euroopan unionissa, Eurooppa-neuvosto hyväksynyt marraskuussa 2004.

[5] Ehdotus neuvoston puitepäätökseksi rasismin ja muukalaisvihan vastaisesta toiminnasta - KOM(2001) 664; EYVL C 75 E, 26.3.2002.

Yhteisön oikeudessa kielletään yllyttäminen vihaan rodun, sukupuolen, uskonnon tai kansallisuuden perusteella televisiotoiminnassa[7]. Tämä koskee myös kolmansista maista (lähinnä satelliitin välityksellä) lähetettäviä ohjelmia, jos ne käyttävät jäsenvaltion myöntämää lähetystaajuutta, jäsenvaltiolle kuuluvaa satelliittikapasiteettia tai jäsenvaltiossa sijaitsevaa satelliittiyhteyttä[8]. Jäsenvaltiot ovat vastuussa näiden sääntöjen täytäntöönpanosta, ja hiljattain tehdyt päätökset kieltää mm. Al-Manar- ja Sahar-1-kanavien edelleenlähetysoikeudet Euroopassa[9] osoittavat, että sääntöjä sovelletaan varsin tehokkaasti.

Sähköisten tiedotusvälineiden kansallisten sääntelyviranomaisten johtajat kokoontuivat ensi kerran yhteen komission kutsusta maaliskuussa 2005 keskustelemaan yleiseurooppalaisesta yhteistyöstä, jonka tavoitteena on torjua tiedotusvälineissä ilmenevää vihaan yllyttämistä. Kokouksessa päätettiin yhteistyön lujittamista koskevista käytännön toimenpiteistä. Myös komissio tukee sääntelyviranomaisten yhteistyötä. Sovittiin muun muassa nopeasta keskinäisestä tietojenvaihdosta, jota hoitavat erityinen työryhmä ja Internetissä toimiva foorumi, johon pääsy on rajoitettu.

2.2. Internet

Terrorismiin yllyttäminen on terrorismin torjunnasta tehdyn neuvoston puitepäätöksen mukaan rikos. On erittäin huolestuttavaa, että ihmisiä kannustetaan liittymään väkivaltaisiin ääriliikkeisiin tai suorastaan värvätään heitä terroristitoimintaan Internetin avulla, koska kyseessä on maailmanlaajuinen, tosiaikainen ja tehokas tiedotusväline.

Tavoite poistaa terroristipropaganda Internetistä voidaan ottaa toteuttaa sähköistä kaupankäyntiä koskevan direktiivin[10] avulla. Direktiivin 3 artiklan 4–6 kohdassa säädetään mahdollisuudesta toteuttaa toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen Internetissä ilmenevän väkivaltaisen radikalisoitumisen ja terroristien värväystoiminnan torjumiseksi. Mainittujen säännösten perusteella jäsenvaltiot voivat tapauskohtaisesti poiketa sisämarkkinalausekkeesta ja esimerkiksi määrätä seuraamuksia tai kieltoja, joilla rajoitetaan tietyn toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevan online-palvelun tarjoamista silloin kun on tarpeen suojella tiettyjä yleiseen järjestykseen liittyviä etuja kuten rikosten ehkäisy, tutkinta, selville saaminen ja syytteeseenpano sekä alaikäisten suojelu ja erityisesti rotuun, sukupuoleen, uskontoon tai kansallisuuteen perustuvaan vihaan yllyttämisen torjunta ja yksittäisiin ihmisiin kohdistuvat ihmisarvon loukkaukset. Tämän perusteella voidaan toteuttaa toimenpiteitä, jotka kohdistuvat terrorismiin liittyviin, laittomasti tarjottuihin palveluihin[11]. Direktiivin 15 artiklan 2 kohdan

---

6 Komission rahoituspäätös terrorismintorjuntaa koskevasta pilottihankkeesta, hyväksytty 15.9.2005. Päätöksessä täsmennetään, miten komissio aikoo jakaa terrorismintorjuntaan osoitettavat 7 miljoonan euron määrärahat.

7 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/36/EY, annettu 30 päivänä kesäkuuta 1997, televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (televisio ilman rajoja -direktiivi), 22 a artikla.

8 Televisio ilman rajoja -direktiivin 2 artiklan 4 kohta.

9 Al-Manar-kanavan edelleenlähetykset on kielletty kaikissa niissä EU:n jäsenvaltioissa, joiden satelliittikapasiteettia on aikaisemmin käytetty tähän tarkoitukseen, eli Ranskassa (Eutelsat), Alankomaissa (NSS) ja Espanjassa (Hispasat).

10 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista ("Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä") - EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1.

11 Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille ja Euroopan keskuspankille "Sähköistä kaupankäyntiä koskevan direktiivin 3 artiklan 4-6 kohdan soveltaminen rahoituspalveluihin" -

nojalla jäsenvaltiot voivat velvoittaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajat ilmoittamaan viipymättä toimivaltaisille viranomaisille palvelun vastaanottajien toteuttamista laittomiksi väitetyistä toimista tai näiden antamista laittomiksi väitetyistä tiedoista.

Lisäksi jokaisen jäsenvaltion on valvottava alueellaan toimivia tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajia ja toteutettava EY:n lainsäädännön mukaisesti tarvittavat toimenpiteet rikollisen toiminnan estämiseksi. Väkivaltaiseen radikalisoitumiseen liittyvästä Internetin käytöstä on tarkoitus keskustella myös sähköistä kaupankäyntiä käsittelevän asiantuntijaryhmän kokouksessa marraskuussa 2005.

Lisäksi jäsenvaltiot voivat vaatia verkkoviestintäyhteyden tai (pelkän) siirron tarjoajaa[12] sekä tietojen välimuistiin tallentajaa[13] ja niiden säilyttäjää[14] lopettamaan tai estämään väärinkäytökset[15]. Erityisesti kansalliset tuomioistuimet ja hallintoviranomaiset voivat vaatia, että laittomat tiedot poistetaan tai että niiden käyttö estetään. Lisäksi eräät organisaatiot tai poliisiviranomaiset ovat joissakin jäsenvaltioissa laatineet mustia listoja, jotka perustuvat selkeisiin, laissa määriteltyihin kriteereihin siitä, mitä on pidettävä laittomana sisältönä. Tarkoituksena on auttaa Internet-palvelujen tarjoajia tunnistamaan laitonta sisältöä (esimerkiksi lapsipornoa tai rasistista aineistoa) tarjoavat sivustot. Listojen käyttö perustuu palveluntarjoajien vapaaehtoisuuteen. Tämäntyyppisiä itsesääntelykäytänteitä voitaisiin soveltaa myös väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisemisessä. Jäsenvaltiot voisivat vaihtaa keskenään tähän liittyviä kokemuksia.

Komissio kannustaa jäsenvaltioita käyttämään näitä direktiivin säännöksiä hyväkseen mahdollisimman tehokkaasti väkivaltaisen radikalisoitumisen torjumiseksi Euroopassa. Koska toisaalta on erittäin tärkeää noudattaa myös direktiivin sisämarkkinasääntöjä, jäsenvaltioiden on ehdottomasti vaihdettava keskenään hyviä käytäntöjä ja kokemuksia. Komissio on valmis kokoamaan yhteen jäsenvaltioiden käytänteet ja laatimaan tarvittaessa yhteiset ohjeet.

2.3. Koulutus, nuorten osallistuminen ja aktiivinen unionin kansalaisuus

Valistusohjelmat voivat tuottaa hyviä tuloksia, jos ne suunnataan nuorille siinä vaiheessa kun he ovat kaikkein vastaanottavaisimmassa iässä, jolloin he ovat myös herkimpiä altistumaan väkivaltaisen radikalismin aatteille. Kulttuurien monimuotoisuuden ja suvaitsevaisuuden edistäminen voi auttaa hillitsemään väkivaltaisen radikalismin kehittymistä.

Yksi EU:n Nuoriso-ohjelman tavoitteista on lisätä Euroopan kulttuurien monimuotoisuuden ja yhteisten eurooppalaisten perusarvojen ymmärtämystä ja edistää näin ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä torjua rasismia, antisemitismiä ja muukalaisvihaa. Euroopan komissio huolehtii siitä, että nämä teemat ovat säännöllisesti esillä, kun etsitään uusia hanke-ehdotuksia. Nuoriso-ohjelma auttaa näin osaltaan ehkäisemään väkivaltaisen käytöksen juurtumista nuorison keskuuteen.

Myös EU:n Kulttuuri-ohjelmasta rahoitetaan toimia, joilla edistetään kulttuurienvälistä vuoropuhelua ja tuetaan Euroopan kulttuurista monimuotoisuutta lisäämällä erimaalaisten

---

KOM(2003) 259.

12 Sähköistä kaupankäyntiä koskevan direktiivin 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut palveluntarjoajat (pelkkä siirtotoiminta).

13 Sähköistä kaupankäyntiä koskevan direktiivin 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut palveluntarjoajat.

14 Sähköistä kaupankäyntiä koskevan direktiivin 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut palveluntarjoajat.

15 Sähköistä kaupankäyntiä koskevan direktiivin 12 artiklan 3 kohta, 13 artiklan 2 kohta ja 14 artiklan 3 kohta.

ihmisten keskinäistä ymmärtämystä. Kulttuurienvälisen vuoropuhelun edistäminen on keskeinen osa uutta ”Kulttuuri 2007” -ohjelmaa koskevassa ehdotuksessa[16].

Komissio rahoittaa myös Sokrates-ohjelman avulla useita hankkeita, joissa kehitetään EU:n kansalaisuuden ja kulttuurienvälisen ymmärtämyksen käsitteitä niin, että taustaltaan erilaiset ihmiset voivat jakaa yhteisen eurooppalaisen identiteetin siten, että kunnioitetaan ja edistetään kulttuurien monimuotoisuutta. Tällaista toimintaa käsitellään lähemmin ohjelman koulu- ja aikuiskasvatusosioiden yhteydessä (Comenius ja Grundtvig). Näiden ohjelmien tavoitteisiin kuuluva ”kulttuurienvälinen tietoisuus” edistää osaltaan yhteiskunnan syrjäytyneiden ja ns. vaikeasti tavoitettavien ryhmien väkivaltaiseen radikalisoitumiseen liittyvän ongelman käsittelyä.

Komissio on esittänyt hiljattain ehdotuksen uuden ”Kansalaisten Eurooppa” -ohjelman[17] hyväksymisestä. Yksi ohjelman tavoitteista on lujittaa unionin kansalaisten keskinäistä ymmärtämystä siten, että tunnustetaan kulttuurin monimuotoisuuden arvo ja kunnioitetaan sitä ja edistetään kulttuurienvälistä vuoropuhelua. Jos ohjelma hyväksytään, EU myöntää rahoitustukea erilaisten tapahtumien järjestämistä, verkostojen luomista ja hyvien käytäntöjen vaihtamista varten. Näin voidaan korostaa eurooppalaisten perusarvojen ja saavutusten merkitystä ja tukea epäsuorasti väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisemistä. Lisäksi komissio on käynnistänyt kansalaisyhteiskunnan tasolla vuoropuhelun EU:n ja ehdokasmaiden kanssa. Tarkoituksena on parantaa keskinäistä ymmärtämystä ja tuoda kansalaiset ja eri kulttuurit lähemmäs toisiaan.

2.4. Kotoutumisen sekä kulttuurien ja uskontojen välisen vuoropuhelun edistäminen

2.4.1. Kotoutuminen

Kolmansien maiden kansalaiset ovat useimmiten kotoutuneet EU:n jäsenvaltioihin hyvin. Jos kotoutuminen kuitenkin jostain syystä epäonnistuu, syntyy otollinen maaperä väkivaltaisen radikalisoitumisen kehittymiselle. Kuten tämän tiedonannon liitteessä todetaan, vieraantuminen sekä lähtömaan että uuden kotimaan yhteiskunnasta saattaa johtaa tilanteeseen, jossa henkilö ryhtyy etsimään identiteettiä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta jostakin muualta, esimerkiksi voimakkaan ääriliikkeen piiristä.

Kotouttamiseen tähtäävät toimet, joilla on omat lähtökohtansa ja erityistavoitteensa, voisivat tukea myös väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisemistä. Komissio on Haagin ohjelman puitteissa sitoutunut tukemaan jäsenvaltioissa toteutettavien toimien tehostamista kolmansien maiden kansalaisten kotouttamiseksi yhteisten perusperiaatteiden pohjalta, jotka oikeus- ja sisäasioiden neuvosto hyväksyi marraskuussa 2004 maahanmuuttajien kotouttamispolitiikkaa varten. Komissio on esittänyt ehdotuksensa syyskuussa 2005 hyväksymässään tiedonannossa[18]. Vuosien 2007–2013 rahoitusnäkymien puitteissa komissio on myös ehdottanut erityisen kotouttamisrahaston perustamista kolmansien maiden kansalaisia varten erityistoimien toteuttamiseksi tällä alalla.

---

16 Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös Kulttuuri 2007 -ohjelman perustamisesta (2007–2013) - KOM(2004) 469, 14.7.2004.

17 Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös kaudella 2007–2013 toteutettavasta ”Kansalaisten Eurooppa” -ohjelmasta unionin aktiivisen kansalaisuuden edistämiseksi - KOM(2005) 116, 6.4.2005.

18 Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle: Yhteinen toimintasuunnitelma kotouttamiselle – Puitteet kolmansien maiden kansalaisten kotouttamiselle Euroopan unionissa - KOM(2005) 389, 1.9.2005.

Kotouttamista on tuettava kokonaisvaltaisesti. Ei siis riitä, että tuetaan kaikkien väestöryhmien työmarkkinoille pääsyä, vaan lisäksi on otettava huomioon sosiaaliset, kulttuuriset, uskonnolliset, kielelliset ja kansalliset eroavuudet. Eräs kotouttamiseen läheisesti kuuluva näkökohta on myös oikeus yhdenvertaiseen kohteluun, jota on kehitetty edelleen tätä koskevissa direktiiveissä[19]. Euroopan sosiaalirahaston määrärahoista osoitetaan jo 20 prosenttia muita heikommassa asemassa olevien ryhmien yhdenvertaisten työllistymismahdollisuuksien parantamiseen. Lisäksi olisi tehostettava köyhien alueiden ja asuinkorttelien elvyttämistä ja niiden liikenneyhteyksiä, lisättävä sosiaalista asuntotuotantoa ja parannettava koulutusmahdollisuuksia sekä vähennettävä sosiaalista syrjäytymistä. Tyydyttävä elämänlaatu ja kansalaisten henkilökohtainen osallistuminen yhteiskunnan toimintaan ovat keskeisiä keinoja ehkäistä ääriryhmien värväystoimintaa (ks. liite).

2.4.2. Valtion ja uskontojen välinen vuoropuhelu

Eri väestöryhmien välille ei useinkaan synny spontaania vuoropuhelua, varsinkin jos on kyse keskeisistä arvoista ja periaatteista. Sen tähden on opittava vaihtamaan mielipiteitä ja näkemyksiä myönteisessä hengessä ja luomaan viestintäkeinoja, joilla voidaan poistaa esteitä eri väestöryhmien väliltä ja lisätä tietoisuutta uskonnollisiin käsityksiin liittyvästä kulttuurien monimuotoisuudesta (etenkin silloin kun on kyse radikaaleista, ääriliikkeitä edustavista ja fundamentalistisista käsitteistä). Tämä on tärkeää yhteisen edun kannalta ja ehdoton edellytys kulttuurien ja uskontojen välisen rakentavan vuoropuhelun käynnistämiselle.

Euroopan unioni kunnioittaa asemaa, joka kirkoilla ja uskonnollisilla yhdistyksillä tai yhdyskunnilla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti jäsenvaltioissa, eikä puutu siihen (Amsterdamin sopimukseen liitetty julistus nro 11). Valtion ja kirkkojen tai uskonnollisten yhteisöjen suhde ei siis kuulu EU:n toimivallan piiriin. Toisaalta komission ja uskontojen sekä kirkkojen ja tunnustuksellisten järjestöjen vuoropuhelulla on pitkät perinteet. Komissio on jo joidenkin vuosien ajan ollut mukana luomassa laajaa verkostoa ja kontakteja monien eri tunnustuksellisten ja ei-tunnustuksellisten kumppanien kanssa. Se järjestää säännöllisesti konferensseja, seminaareja ja muita tapaamisia, joiden tarkoituksena on vahvistaa keskinäistä ymmärtämystä ja edistää eurooppalaisia arvoja. Vuonna 2003 järjestettiin EU:n sisäasiainministerien kokous aiheesta ”Uskontojen välinen vuoropuhelu sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistäjänä Euroopassa ja rauhan välineenä Välimeren alueella”[20]. Tarkoituksena oli keskustella eurooppalaisen foorumin perustamisesta sekä uskontojen välistä että uskontojen ja hallitusten välistä vuoropuhelua varten. Komissio myös järjesti mm. helmikuussa 2004 antisemitismiä käsittelevän konferenssin, jossa Euroopan unioni sitoutui entistä voimakkaammin torjumaan ja valvomaan antisemitismiä.

Komissio tutkii, miten tällaisia aloitteita voitaisiin kehittää siten, että ne tukisivat väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäisemistä.

2.4.3. Euroopan kulttuurien välisen vuoropuhelun teemavuosi

Komissio aikoo tehdä ehdotuksen vuoden 2008 julistamisesta Euroopan kulttuurien välisen vuoropuhelun teemavuodeksi. Tarkoituksena on tiedottaa unionin kansalaisille kulttuurienväliseen vuoropuheluun liittyvistä asioista ja hyödyntää tehokkaammin EU:n ohjelmia, joilla edistetään tällaiseen vuoropuheluun perustuvia positiivisia arvoja. Tässä

---

19 Neuvoston direktiivit 2000/43/EY ja 2000/78/EY, ks. alaviite 2.

20 Rooma, 30.–31. lokakuuta 2003.

tiedonannossa mainittuja asioita voitaisiin käsitellä tapahtumissa, joita unioni tukee teemavuoden aikana.

2.5. Lainvalvontaviranomaiset ja turvallisuuspalvelut

Olisi harkittava, tarvitaanko ohjelmia, joiden avulla lisätään poliisin ja lainvalvontaviranomaisten yhteistyötä nuorten kanssa paikallistasolla. Jäsenvaltiot, jotka soveltavat positiivista erityiskohtelua taustaltaan erilaisten ihmisten työhönotossa, voisivat kertoa muille jäsenvaltioille omista parhaista käytänteistään ja näin kannustaa niitä samanlaiseen toimintaan. Tämä koskee myös niitä jäsenvaltioita, jotka eivät virallisesti määrittele etnisiä vähemmistöjä. Näin voitaisiin edistää keskinäistä ymmärtämystä ja kunnioitusta eri väestöryhmien kesken kaikissa jäsenvaltioissa.

Jäsenvaltioissa olisi myös tuettava ehkäisevää työtä terrorismin torjunnassa sekä syvennettävä yhteistyötä paitsi operatiivisella ja poliittisella tasolla myös tiedustelutoiminnassa. Komissio kannustaa niitä jäsenvaltioita, jotka ovat jo saavuttaneet hyviä tuloksia, kertomaan kokemuksistaan ja hyviksi havaituista käytänteistä muille jäsenvaltioille EU:n eri rakenteiden välityksellä. Jäsenvaltioilla on velvoite tehdä yhteistyötä esimerkiksi Europolin kanssa, minkä lisäksi niitä kannustetaan voimakkaasti tekemään yhteistyötä myös EU:n yhteisen tilannekeskuksen (SitCen) kanssa. Komissio kerää ja arvioi poliittisiin aloitteisiin liittyviä jäsenvaltioiden parhaita käytänteitä ja laatii niiden pohjalta säännöllisesti ohjeita kaikkia jäsenvaltioita varten.

2.6. Asiantuntijaverkostot

Juuri hyväksytyn komission rahoituspäätöksen mukaan komissio osoittaa varoja asiantuntijaverkoston perustamista varten väkivaltaista radikalisoitumista koskevien tutkimus- ja toimintaideoiden jakamiseksi. Verkosto esittää alustavan selvityksen tätä aihetta koskevasta tietämyksestä vuoden 2006 alussa.

Komissio julkaisee myös tämän alan tutkimushankkeita koskevan yleisen ehdotuspyynnön. Aiheita ovat mm. ’väkivaltaisten ääriliikkeiden motiivit ja niiden vastustaminen’ sekä ’väkivaltaisten ääriliikkeiden syntyyn vaikuttavat taloudelliset ja yhteiskunnalliset tekijät’. Tätä pilottihanketta saatetaan jatkaa vuonna 2006. Sekä asiantuntijaverkostot että tutkimushankkeet voivat hyödyntää EY:n tutkimuksen puiteohjelman ja muiden tutkimusohjelmien yhteydessä jo toteutettuja tai parhaillaan vireillä olevia tutkimuksia. Aiemmin kerättyjä tietoja olisi pyrittävä hyödyntämään myös tulevien rahoitusnäkymien perusteella toteutettavan ’turvallisuutta ja vapauksien suojelua’ koskevan ohjelman yhteydessä. Tähän alaan liittyvää uutta tutkimusta olisi jatkettava tutkimuksen seitsemännen puiteohjelman avulla.

2.7. Seuranta ja tietojen keruu

Komissio on pyytänyt perusoikeuksia käsittelevää riippumatonta asiantuntijaverkostoa esittämään näkemyksensä väkivaltaisesta radikalisoitumisesta. Verkosto onkin laatinut vastaukseksi selvityksen[21] väkivaltaisen radikalisoitumisen ja perusoikeuksien välisistä yhteyksistä jäsenvaltioiden lainsäädäntökehyksen puitteissa.

---

[21] ‘The requirements of fundamental human rights in the framework of the measures of prevention of violent radicalisation and recruitment of potential terrorists’ – Lausunto nro 3-2005, 23.8.2005; http://www.europa.eu.int/comm/justice_home/cfr_cdf/index_en.htm.

Komissio aikoo hyödyntää Euroopan rasismin ja muukalaisvihan seurantakeskuksen asiantuntemusta mm. maahanmuuttajien kokemuksista[22], rasistisesta väkivallasta[23] ja islaminpelosta[24]. Komissio aikoo myös pyytää seurantakeskusta laatimaan selvityksiä erilaisista EU:n perustuslaillisiin perusarvoihin kuten uskonnonvapauteen ja sukupuolten väliseen tasa-arvoon kohdistuvista vihanilmauksista. Seurantakeskuksen muuttaminen perusoikeusvirastoksi avaa mahdollisuuksia tutkia laajempia kysymyksiä (esimerkiksi poliisin vuorovaikutusta eri yhteisöjen kanssa).

2.8. Ulkosuhteet

Kolmansien maiden ja alueellisten kumppaneiden kanssa käytävän vuoropuhelun ja niille tarvittaessa annettavan teknisen avun on oltava keskeisellä sijalla väkivaltaisen radikalisoitumisen ja terroristien värväystoiminnan torjunnassa. EU toimiikin jo ulkosuhdepolitiikkansa yhteydessä tällä saralla aktiivisesti, joskin epäsuorasti. Euroopan yhteisö ja jäsenvaltiot ovat maailman suurimpia kehitysavun antajia. Sen lisäksi, että kehitysavulla ensisijaisesti tuetaan avunsaajamaiden kehitystä, sen avulla voidaan myös puuttua eräisiin terrorismin perussyihin. Kehitysapu voi auttaa murentamaan terroristiverkostojen ja -liikkeiden perustaa keskittymällä epätasa-arvoisuuden poistamiseen, demokratiakehityksen tukemiseen ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen. Sillä voidaan tukea myös hyvän hallinnon kehittämistä, korruption torjuntaa ja sosiaaliturvajärjestelmien uudistamista.

Lisäksi on pyrittävä puuttumaan valtioelinten heikkouteen jo varhaisessa vaiheessa eli ennen kuin olosuhteet muuttuvat otollisiksi terrorismin kehittymiselle. Yhteisö myöntää lisää rahoitustukea auttaakseen kumppanimaita ja alueellisia organisaatioita vahvistamaan ennakkovaroitusjärjestelmiä, parantamaan hallintoa ja toimielinten toimintaedellytyksiä sekä edistämään ihmisoikeuksien suojelua, niin että ne voivat osallistua tehokkaasti väkivaltaisten ääriliikkeiden ehkäisemiseen. Se aikoo myös parantaa edellytyksiä tunnistaa valtioelinten heikkous jo varhaisessa vaiheessa kehittämällä muiden avustustahojen kanssa laadittavia analyysi-, seuranta- ja arviointitoimia, joiden avulla tarkastellaan tilannetta hankalissa, vaikeuksille alttiissa ja epävakaissa valtioissa[25]. Tämä on olennainen osa kattavaa ulkoista toimintaa turvallisuuden ja kehitysyhteistyön takaamiseksi.

EU:n naapuruuspolitiikan yhteydessä on laadittu Välimeren alueen maiden kanssa toimintasuunnitelmia, joihin sisältyy myös eräitä radikalisoitumisen ehkäisemiseen tähtääviä toimia. Tekijöitä, jotka saattavat vaikuttaa väestön radikalisoitumiseen, on käsitelty moneen otteeseen sekä kahdenvälisen että alueellisen vuoropuhelun yhteydessä. Tätä keskustelua voidaan syventää Välimeren alueen maiden kanssa tehtyjen assosiaatiosopimusten nojalla perustettujen toimielinten yhteydessä.

Yleensäkin on tarpeen edistää kulttuurien ja uskontojen välistä ymmärtämystä Euroopan ja kolmansien maiden välillä, erityisesti niiden maiden kanssa joissa valtauskontona on islam. Koska islamilaisten ääriliikkeiden kohteena on usein maltillinen islam, on tärkeää saada maltilliset islamilaiset ryhmittymät ja järjestöt mukaan terrorismintorjuntayhteistyöhön. Lisäksi maltillisten islamilaisten ryhmittymien ja maltillisen islamilaisen ajattelun tukeminen niin EU:ssa

---

22 Seurantakeskus laatii parhaillaan raporttia aiheesta ”Migrants’ Experiences of Racism and Discrimination”.

23 Seurantakeskus esitti huhtikuussa 2002 raportin 15 jäsenvaltiossa esiintyvästä rasistisesta väkivallasta.

24 Seurantakeskus laatii parhaillaan kahta raporttia tästä aiheesta.

25 Ks. myös KOM(2005) 311: ”Ehdotus: Neuvoston, Euroopan parlamentin ja komission yhteinen julistus Euroopan unionin kehitysyhteistyöpolitiikasta – Eurooppalainen konsensus”.

kuin sen ulkopuolellakin voi osaltaan auttaa vähentämään ääriliikkeiden kannatusta ja siten terroristien värväystoiminnan edellytyksiä.

Komissio korostaa rasismin ja muukalaisvihan torjunnan merkitystä yhteistyössä, jota se tekee kolmansien maiden kanssa ihmisoikeuksien alalla. Tämä käy ilmi muun muassa demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevan eurooppalaisen aloitteen puitteissa laadituista rahoituksen painopisteistä[26]. Aloite täydentää poliittista vuoropuhelua ja maakohtaisia strategioita, joista on sovittu kumppanimaiden hallitusten kanssa. EU voisi toimia samalla tavoin edistäessään perusarvojensa tuntemusta muissa valtioissa, pyrkimättä kuitenkaan pakottamaan niitä omaksumaan omia yhteiskuntamallejaan.

3. Päätelmä

Tämä on komission alustava panos väkivaltaisten ääriliikkeiden torjuntaa koskevan strategian muotoilemiseksi. Tiedonannossa selvitetään, miten EU:n eri politiikkojen avulla voitaisiin nykyistä paremmin puuttua väkivaltaisten ääriliikkeiden taustalla vaikuttaviin tekijöihin. Komissio on tietoinen siitä, että toiminnan on oltava pitkäjänteistä ja että sitä on kehitettävä edelleen sitä mukaa kuin aiheesta saadaan lisää tietoa. Komissio täydentää ja tukee määrätietoisesti jäsenvaltioiden hallitusten sekä alue- ja paikallisviranomaisten toimia niiden pyrkimyksessä luoda ympäristö, jossa väkivaltainen radikalisoituminen ei voi menestyä.

[26] Eurooppalainen ihmisoikeus- ja demokratia-aloite: ohjelma-asiakirja 2002–2004. Komissio hyväksyi asiakirjan 20.12.2001 (http://europa.eu.int/comm/external_relations/human_rights/doc/eidhr02_04.htm).

ANNEX

Introduction

Violent Radicalisation is defined under section 1, above. In order to understand its historical and psychological roots one needs to look at a wide range of movements, organisations and struggles, with political, religious, national and ethnic motivations, or combinations of these. Radicalisation has become a particular area of focus due to its link with combating terrorism. Europe has a long experience of fighting terrorism. Examples such as the ETA, the IRA and the Brigate Rosse come to mind. Terrorists under many guises and invoking different ideologies and motives have claimed victims in many Member States. The ideologies and propaganda have varied and included extremism of different types – whether from the extreme left or right, anarchist and religious or in many cases nationalist. All these groups have tried to terrorise democratic societies to concede political transformations by non-democratic means. While they sometimes invoked aspirations shared by wider parts of the population, the use of terrorism has always been rejected both by societies as a whole and by the very groups whose interests the groups purportedly sought to promote.

Terrorism is never legitimate. It therefore always attempts to justify itself by abusively referring to views, aspirations or beliefs which may, themselves, be legitimate and which it most often insidiously deforms. The Commission believes that there is no such thing as "Islamic terrorism", nor "catholic" nor "red" terrorism. None of the religions or democratic political choices of European citizens tolerates, let alone justifies, terrorism. The fact that some individuals unscrupulously attempt to justify their crimes in the name of a religion or an ideology cannot be allowed in any way and to any extent whatsoever to cast a shadow upon such a religion or ideology. Stating this fact clearly is, in the Commission's view, the first requirement for the Union in the fight against violent radicalisation.

In the recent past, terrorist groups, abusively claiming their legitimacy in the name of Islam, have been known to operate both within and outside Europe and often reasons for their acts are claimed to be related to political situations. Both military and civilians have been victims within Europe of terrorist attacks. Terrorist organisations are known to have had cells within Europe, long before the Madrid train attacks on 11 March 2004 or the London attacks of 7 July 2005. There are also alleged links between those who orchestrated the World Trade Centre and Pentagon attacks, and the Madrid attacks. To date, it appears that organisations are trans-national, logistically well organised and well-funded. Moreover, the range of nationalities involved in various stages of the sophisticated organisation of the attacks indicate how global such terrorist organisations have become and also indicates how those involved may be European citizens, whose motivations defy simplistic categorisation; not being socially-excluded, socio-economically disadvantaged, unemployed or living in deprived suburbs of large cities or inner-city housing estates, or from immigrant families.

It is important to remember that certain regional terrorist activities, such as attacks related to the Israel-Palestine conflict, are *not* necessarily linked to global networks and should not be automatically discussed together, or be seen to be carrying out "joined-up" terrorist acts together for one cause. The common "religious" denominator, and the actual religion itself, are often not the basis upon which attacks have been carried out. Small-scale organisations and groups across Member States advocate radical beliefs or encourage young people to take

social or political action against Islamophobia or perceived anti-Islamic politics. The same goes for radical beliefs (often voiced in verbally violent terms) against, for instance, immigration or globalisation. Not all the groups that express such beliefs carry out terrorist attacks. Those who do, however, often exist at local levels within Member States, as opposed to globally with sophisticated financing, sponsorship and planning. Terrorist organisations and networks rely on volunteers, logistical networks and funds from others who have raised money as they have similar views. They also have been known to deal in other areas of organised crime, in order to finance terrorism[27].

There is also a potential distinction between trans-national groups having funds and logistics, on the one hand, and local or independent groups able to conduct small-scale operations, on the other. This distinction is the ideological and operational influence exerted by organised groups on locally-based groups. The success recorded by the organised ones and their diffusion through the global information society is an incitement to actions for smaller groups.

1. Factors contributing to radicalisation

The reasons for becoming involved in groups which use terrorism against others as a way of expressing their ideas often stem from a combination of perceived or real injustice or exclusion. Focusing on fighting under a common political, religious, national or ethnic banner enables people to find affiliations with groups, and with these groups, carrying out acts of violence can become part of partaking in a cause. Other reasons can be found in the misinterpretation of writings or ideologies, or gaps between what one reads or has been told and the reality of ones contemporary social context.

On a more individual psychological level, not feeling accepted in society, feeling discriminated against and the resulting unwillingness even to try to identify with the values of the society in which one is living, can also lead to feelings of alienation or low self-esteem – a gap which might also be filled by making contact with the powerful ideals and purpose-driven motivations of certain groups or movements. Often the desire to engage with a particular locus of identity that represents one's opinions can be a powerful motivating force. The phenomenon is very much similar irrespective of the powerful ideal; be it neo-nazism, nationalist or separatist causes, social revolution or extreme interpretations of religions. It is clear that not all those who come into contact with radical groups will in turn become radical themselves. The number of people who actually try to commit terrorist acts of whatever nature or gravity is small. It is important to keep in mind that it is always possible for an individual to renounce violent radicalisation, and many do. A successful policy to combat violent radicalisation needs therefore to understand such processes, but never justify violence.

One needs to investigate the ease by which people come into contact with violent radical groups. Some come into contact with them when they go to university. Away from the familiar environment and support structures of friends and family they start to become aware of politics and pressure groups. Those looking for recruits often take advantage of this situation. Others find them and are influenced when they are surfing the internet, via entering chat rooms or reading inflammatory articles on websites, which encourage and motivate people into wanting to change situations of perceived injustice or inequality. Places of worship or political

[27] Communication to the Council and the European Parliament on the Prevention of and the Fight against Terrorist Financing - COM(2004) 700.

party/organisation cells can also be breeding grounds for terrorist recruitment, as in a similar way, they can become places where people become exposed to new ideas through sermons or lectures. Of those individuals who do become involved in groups or organisations, not all will then actually become ready to act on certain beliefs or opinions, or be influenced by what they hear and subsequently become involved in terrorist activities. It is the very small proportion of people who actually go from being radical to wanting to carry out terrorist acts that should be kept in mind during discussions on violent radicalisation. However, an awareness of the causes of the problem is important.

Those people who attempt to influence others into joining terrorist groups should also be investigated and fought with determination. The Commission is already working to find ways of preventing the financing of terrorism through charities and non-profit organisations.

The role of media is significant in this area in a number of ways. Firstly, some media – notably radio, satellite television and the internet - disseminate propaganda which contributes to violent radicalisation. Typically this conveys a reductionist and conspiratorial worldview where inequity and oppression are dominant and entire countries, religions or societies are depicted in a way which denies them human dignity and presents them as collectively guilty. Some form of self-regulation principle or possible code of conduct within the media might be beneficial.

Secondly, the media can play a role in facilitating recruitment into terrorist groups, by giving expression to terrorist views and organisations and facilitating the contact between radicalised individuals, e.g. via the internet.

Thirdly, the media have an influence in the way they inform the general public about terrorist acts. Terrorism exploits open societies and the media are the main vehicle through which it attempts to affect citizens and leaders alike. Journalists face the difficult responsibility of reconciling their duty to inform the public with the need not to facilitate the aims of terrorists. These concerns, which are not new, remain an issue of reflection within the profession. Moreover, if certain groups feel they are being targeted via the media, this might reinforce their desire to become hostile in return.

Investigating the means by which terrorist cells or networks develop today and maintain themselves - facilitated by global communications such as the internet and mobile phones - and what factors enable new recruits or volunteers to become involved are also areas for analysis investigated since the emergence of political terrorism in the 70's and the development of modern technologies. Based on this previous work and on detailed studies made by security forces of the radicalisation process of every suspected terrorist placed in custody, research must now turn to the development of new tools – both operational and legal – for those involved in the fight against this process. Such new tools, eg. the standard questionnaires developed by the G8 Practitioners group, should be used by law enforcement and security services to carry out a detailed study of the radicalisation process of every suspected terrorist placed in custody and to provide useful and comparable information to understand more precisely the factors intervening in the radicalisation process and terrorist recruitment.

Security services and police forces within the Member States have been studying the phenomenon of violent radicalisation concentrating on recruitment hotspots like prisons, religious centres and schools. We should therefore draw upon such expertise but at the same

time not limit ourselves to it.

2. Root Causes of Radicalisation

Precisely identifying the root causes of violent radicalisation is a very hard task and experts are only starting to understand the phenomenon. Violent radicalisation can often be a combination of an individual's *negative* feelings of exclusion, existing alongside *positive* mobilising feelings about becoming part of a group and taking action for change.

Social factors such as exclusion - perceived or real - are often partial reasons given for becoming prone to radical opinion or joining radical movements. It can be one's own perceptions of injustice or discrimination about one's situation that is seen to affect certain groups and that mobilises people into action.

Factors relating to exclusion, which can relate to being part of minority or immigrant groups – either individually or shared by the group with which one identifies or belongs to as a whole –can result in feelings of being discriminated against within the European societies in which people live. Similar feelings can also occur to those that feel their identity is threatened by immigration, globalisation or, in the case of separatists, insertion within wider, often undesired political societies.

Feelings of "belonging" and of identity are often fragmented and personal allegiances can cause confusion. For example, young people born to immigrant parents and brought up in Europe often have different expectations of the country in which they live from those of their parents. Many do not feel allegiance to their parents or grandparents' countries of origin, religion or cultural background, and thus can only really be part of the country where they have grown up and live, but yet they may sometimes encounter discrimination within these societies, often due to their cultural, linguistic, religious, national and physical differences.

All young children of whatever background want to "fit in" with others. It is only later on, as older teenagers, that feelings of wanting to rebel become more likely. The resulting alienation from both parental roots and country of origin and the society in which they live, can lead to a desire to identify with a more motivating or powerful locus of identity. It is this crisis of identity that can be seen as being a strong motivating force for many to become involved in organisations with strong beliefs who wish to avenge certain people or society in general, through terrorist acts.

Political beliefs, national, linguistic, religious identity and self expression, or combinations of the above, are often the motivating factors behind wanting to try to change the status quo. The sense of finding an identity and belonging can be stronger and more significant as a locus of difference, than simply inheriting an ethnic identity, or acquiring or being born into a citizenship especially for children who have had no personal or first-hand experience of their parents' country of origin. For some young people from Muslim immigrant families, Islam becomes something different from the Islam of their parents, and as they find out more about it, it becomes a positive and more accessible means of expression for an individual. Many of society's perceptions of immigrant Islam in Europe are cultural norms which have been taken from the countries of origin of immigrants, as opposed to the religion per se. For some

Muslims, the quest for a "pure" Islam is important and they do so by engaging with organisations and groups from which they feel they might learn new things.

It might be that a small percentage of these organisations take advantage of this and become fora for influencing young people. It is this false attribution of certain values and practices to Islam that creates negative stereotypes in the media and society about the religion, particularly since the attacks of 11 September 2001 in the U.S. This can contribute to negative stereotypes, thus fuelling grounds for attacks on Muslims on the one hand and exacerbating feelings of discrimination within Muslim communities on the other.

The quest for a pure, simple ideology might also be felt by those that feel left out of social and economic change. Individuals, particularly young people from poorer, or excluded backgrounds, may feel a strong attraction for the "certainties" of extreme (or anti-globalisation) ideologies, although of course it is not only individuals in these categories who are found to have turned to violent radicalisation.